

Finansdepartementet
Skatte- och tullavdelningen
103 33 Stockholm
Stockholm

Vår referens/dnr: SN 2020-178

Er referens/dnr: Fi2020/04059

Stockholm, 21-01-15

Remiss av promemoria

Föreningen Svenskt Näringsliv har beretts tillfälle att avge yttrande över angivna promemoria och ansluter sig till vad Näringslivets Skattedelegation anfört i bifogat yttrande.

SVENSKT NÄRINGSLIV

Johan Fall

Katarina Bartels

Finansdepartementet
Skatte- och tullavdelningen
103 33 Stockholm

Er referens: Fi2020/04059

Stockholm, 2021-01-15

Remissyttrande

Remiss av SOU 2020:50 Enklare skatteregler för enskilda näringsidkare

Näringslivets Skattedelegation (NSD) lämnar följande synpunkter på betänkandet.

Inledning

I betänkandet förslås förändringar inom ramen för den konventionella beskattningssystemet för enskilda näringsidkare. Syftet med de föreslagna förändringarna är att göra det mindre komplicerat att starta och bedriva enskild näringsverksamhet och att underlätta för den enskilda näringsidkaren att göra rätt och undvika oavsiktliga fel. Utredningen har lämnat två förslag, ett huvudförslag och ett alternativförslag.

NSD är positiv till regelförändringar som leder till enklare skatteregler för den stora gruppen företagare som bedriver sin verksamhet som enskild näringsverksamhet men förenklingarna får inte innebära att möjligheterna att bedriva verksamheten på ett bra sätt försvåras.

Enligt NSD finns det ingen anledning att dela upp betänkandet på ett huvud- respektive alternativförslag i så mening att man förkastar eller antar ett eller inga av dessa förslag. Det centrala måste, enligt NSD, vara att identifiera och samordna de förslag som tillsammans ger det resultat som bäst uppfyller de grundläggande syftena med utredningens uppdrag. Mot denna bakgrund har NSD valt att nedan inledningsvis ta upp de enskilda förslag i betänkandet som NSD tillstyrker för att sedan behandla de enskilda förslag som NSD avstyrker.

Förslag som tillstyrks

NSD tillstyrker att följande förslag från huvud- och alternativförslaget genomförs:

1. Ändrad ordning på företagssparande och räntefördelning

Huvudmän i NSD är:

**Stockholms Handelskammare * Föreningen Svenskt Näringsliv
Svenska Bankföreningen * Svensk Försäkring * Fastighetsägarna Sverige**

Kansli: Postadress 114 82 Stockholm, Besöksadress Storgatan 19
Telefon 08/553 430 00, Telefax 08/553 430 99

NSD

NÄRINGS- LIVETS SKATTE- DELEGATION

2. Slopad negativ räntefördelning och slopad särskild post
3. Räntefördelning baserad på nettotillgångarna vid utgången av beskattningsåret
4. Enhetlig behandling av skatteskulder i kapitalunderlaget
5. Slopad tillämpningsgräns för positiv räntefördelning

Nedan utvecklas varför NSD anser att ovanstående punkter är viktiga förändringar som bör genomföras.

Ändrad ordning på företagssparande och räntefördelning.

Den föreslagna förändringen av ordningen på företagssparande, det vill säga periodiserings- och expansionsfond, och räntefördelning innebär att räntefördelningen flyttas ned och kommer sist av de skattemässiga justeringarna. Genom den föreslagna förändringen kommer företagets intäkter, kostnader och möjligheter till företagssparande hållas ihop. Kvarvarande vinstmedel efter företagssparande kan därefter tas ut antingen som kapitalinkomst genom räntefördelning eller som arbetsinkomst genom inkomst av näringsverksamhet. Enligt NSD innebär det att systemet blir mer logiskt och därmed mer naturligt för en företagare. Såsom anføres i betänkandet ökar en sådan ordning även neutraliteten med aktiebolag, där vinstmedel efter företagssparande kan överföras till ägaren antingen genom utdelning eller genom utbetalning av lön.

Ett system där företagssparande sker innan räntefördelning uppmuntrar även till egenfinansiering. Som systemet ser ut idag finns risk att en företagare av skatteskäl väljer att inte företagsspara. Betänkandets förslag om ändrad ordning innebär att regelsystemet blir mer neutralt och valet mellan att företagsspara och ta ut vinstmedlen ur verksamheten blir mindre skattedrivet och valet hur vinstmedlen ska användas kan styras av den enskildes företagarens situation.

Borttagande av negativ räntefördelning och särskild post

Syftet med negativ räntefördelning är att förhindra att privata skulder hänförs till näringsverksamheten. Som konstateras i betänkandet kan det finnas andra skäl för att det uppkommer negativt kapital i en näringsverksamhet än att privata skulder hänförs dit. Mot denna bakgrund är det korrekt att ta bort reglerna om negativ räntefördelning. Här bör även påpekas att de grundläggande tvingande reglerna som finns i redovisningsreglerna motverkar en felaktig skuldallokering av skatteskäl, vilket även stärker att reglerna om negativ räntefördelning kan tas bort.

Genom borttagande av negativ räntefördelning förenklas reglerna i sig och då behöver man inte ha kvar de komplicerade reglerna om särskild post i räntefördelningsreglerna, som idag ska förhindra negativ räntefördelning i samband med benefika överlåtelser.

Genom att ta bort den negativa räntefördelningen försvinner det enda tvingande inslaget i reglerna om räntefördelning och kapitalunderlaget vilket innebär en faktisk förenkling som enligt NSD bör genomföras. För det fall lagstiftaren väljer att inte helt ta bort reglerna om negativ räntefördelning bör gränsen för negativ räntefördelning ändras enligt betänkandets alternativförslag, vilket innebär att negativ räntefördelning blir aktuell först vid ett negativt kapitalunderlag om 100 000 kr.

NSD

N Ä R I N G S L I V E T S

S K A T T E -

D E L E G A T I O N

Tidpunkt för beräkning av kapitalunderlaget

Idag bestäms kapitalunderlaget för räntefördelning utifrån förhållanden vid beskattningsårets ingång och kapitalunderlaget för expansionsfond vid beskattningsårets utgång. I betänkandet föreslås att kapitalunderlaget istället bestäms utifrån förhållanden vid beskattningsårets utgång.

Som framgår av betänkandet är det ursprungliga motivet till att beräkna kapitalunderlaget för räntefördelning vid årets ingång överspelat om betänkandets förslag om ändrad ordning för räntefördelningen och företagssparande genomförs.

Som framgår nedan i avsnittet om expansionsfond tillstyrker NSD inte att denna reserveringsmöjlighet tas bort. Vid ett behållande av reglerna om expansionsfond innebär förslaget att kapitalunderlaget endast behöver beräknas vid en tidpunkt. Detta medför enligt NSD en kraftig förenkling. Även vid ett alternativt, och enligt NSD:s bedömning sämre, scenario med slopad expansionsfond instämmer dock NSD i betänkandets slutsats att det är mer lämpligt att förhållandena vid beskattningsårets utgång ska utgöra underlag för räntefördelningen. Det medför bland annat att det tydligt framgår att räntefördelning kan göras redan startåret.

Enhetlig behandling av skatteskulder i kapitalunderlaget

Dagens regler om beräkning av kapitalunderlaget innebär att skatteskulder/fordringar till viss del behandlas olika. Debiterade skatter i form av bland annat inkomstskatt och egenavgifter ska inte räknas av som skulder vid beräkning av kapitalunderlaget. Däremot ska 100 procent av periodiseringsfond/ersättningsfond och 79,4 procent av expansionsfond räknas av som skuld och vidare ska endast 50 procent av tillgångar på skogskonto/skogsskadekonto/upphovsmannakonto räknas som tillgång. Bakgrunden till detta är att dessa instrument är behäftade med latent skatteskulder.

Precis som redogörs för i betänkandet är de latent skatter som belöper på dessa instrument inkomstskatt och egenavgifter. Det är därför mycket rimligt att det i betänkandet föreslås att skatteskulder och fordringar avseende inkomstskatt och egenavgifter inte ska behandlas olika beroende på om dessa är debiterade eller inte. En sådan ändring ökar förståelsen för och därmed också legitimiteten i skattessystemet.

Slopad tillämpningsgräns för positiv räntefördelning

Idag får positiv räntefördelning göras endast om kapitalunderlaget överstiger 50 000 kr. Detta gäller även om det finns ett stort sparad fördelningsbelopp. Eftersom tillämpning av reglerna om positiv räntefördelning är frivillig och då det, trots ett litet kapitalunderlag, kan finnas stora sparade fördelningsbelopp som inte kan utnyttjas, bör positiv räntefördelning få göras så snart det finns ett positivt kapitalunderlag. Förslaget är därför väl motiverat.

NSD

NÄRINGS LIVETS SKATTE - DELEGATION

Avslutning avseende ovanstående tillstyrkta förändringar

NSD tillstyrker de fem förslag som redogörs för ovan. Att utredningen valt att förpacka sitt betänkande i ett huvud- och ett alternativförslag bör inte avgöra vilka förändringar som ska genomföras. Enligt NSD finns det inget hinder mot att lagstifta om några förslag från huvudförslaget och några från alternativförslaget och målet måste vara att uppnå största förenklings- och förbättringseffekt för den antalsmässigt största gruppen företagare i Sverige.

NSD:s tillstyrkta förslag sammanfaller med det förslag som fyra i utredningen deltagande experter, (företrädande Svenskt Näringsliv, Fastighetsägarna, Företagarna och LRF) presenterat som Näringslivets förslag i artikeln Särskilt yttrande i SkatteNytt 2020 s 723–731.

Förslag som avstyrks

I betänkandet finns ett antal förslag som NSD avstyrker. Förslagen och skälen till att NSD avstyrker dessa redogörs för nedan.

Borttagande av expansionsfonden

För att uppnå en kraftig förenkling föreslås i betänkandets huvudförslag att reglerna om expansionsfond avskaffas. Istället föreslås en förstärkning av periodiseringsfonden som innebär att 40 procent (idag 30 procent) av resultatet och får sättas av till fonden. Vidare föreslås att periodiseringsfonden får behållas i maximalt tio år, till skillnad mot dagens sex år.

Enligt betänkandet visar analys på att expansionsfonden främst används för resultatutjämning för beskattning under längre tid än sex år och för pensionssparande. NSD anser att även dessa användningssätt motiverar att ha kvar fonden. Att den används för resultatutjämning för beskattning under längre tid än sex år torde inte heller vara förvånande då detta måste anses vara ett av dess syften. Resultat från tidigare år kan genom avsättning till expansionsfonden sparas i näringsverksamheten för att återföras till beskattning vid ett senare inkomstår när resultatet är lägre, exempelvis beroende på direkt avdragsgilla kostnader eller på grund av att investeringar har gjorts som kostnadsförs genom årliga värdeminskningssavdrag.

Expansionsfonden torde enligt NSD många gånger användas för expansion genom investeringar som har längre ekonomisk livstid än såväl sex år som tio år. Utredningens uppdrag var att ta fram ett förslag som kraftigt förenklar skattereglerna för enskilda näringsidkare, men detta får naturligtvis inte medföra att det kraftigt försvårar för enskilda näringsidkare att driva och utveckla sin verksamhet. NSD avstyrker därför förslaget.

En av grundtankarna bakom dagens fondsystem är att tillhandahålla instrument för egen finansiering och expansion, vilket bl.a. medför en möjlighet att spara lågbeskattade vinstmedel som kan användas för investeringar i tillgångar för näringsverksamheten. Detta motiverar en ordning där hela vinsten kan sparas i företaget. Detta talar starkt för att expansionsfonden ska vara kvar, vilket dessutom leder till en beskattning motsvarande den som gäller för aktiebolagens behållna vinstmedel. Ett borttagande av expansionsfonden skulle rubba dagens neutralitet mellan företagsformerna.

NSD

NÄRINGS- LIVETS SKATTE- DELEGATION

Inte minst dagens situation med en pandemi understryker vikten av möjligheten till uppbyggande av reserver i företaget. En avsättningsmöjlighet som endast uppgår till 40 procent av inkomsten är för dessa småföretags verklighet för låg, den innebär att minst 60 procent av ett företags inkomst alltid måste slubeskattas.

Den slutliga beskattningen av de 60 procenten måste antingen ske genom att ta fram inkomst av näringsverksamhet eller genom att motsvarande belopp räntefördelas. Systematiskt är denna beskattning avsedd för vinstmedel som tas ut för privat konsumtion. Medges företagssparande maximalt med 40 procent av inkomsten kan enskilda näringsidkare tvingas göra investeringar med medel som beskattas som om dessa avsåg privat konsumtion. Skattereglerna ska i så hög grad som möjligt inte styra företagets beteenden. Förslaget medför dock en sådan risk genom att skattesystemets uppdelning mellan vinstmedel som används i företaget respektive privat urholkas.

Ett inte ovanligt scenario är att man påbörjar sin företagarbana som enskild näringsidkare, för att i ett senare skede ombilda till aktiebolag. Dagens regler för dessa ombildningssituationer är bra, även om det finns förbättringspotential. Enligt det remitterade förslaget ska emellertid inte periodiseringsfonder äldre än sex år kunna överföras till aktiebolag vid en bolagisering. Inte heller ska det, som idag, vara möjligt att överföra hela årets resultat ombildningsåret till ett aktiebolag. Som skäl för att inte få överföra periodiseringsfonder äldre än sex år anförs i betänkandet att vinster som genererats i en verksamhet ska beskattas i den legala miljö där de uppkommer. När det gäller möjligheten att överföra ombildningsårets resultat anförs att det inte förefaller lämpligt att införa regler som bara ska gälla vid en ombildningssituation, samt att det är rimligt att resultat som upparbetats inom ramen för företagsformen också beskattas enligt de skatteregler som gäller för den företagsformen.

Betänkandets motiveringar i denna del står till stor del i strid med den i stort väl fungerande lagstiftning som idag finns gällande omstruktureringar, exempelvis reglerna om underprisöverlåtelser i 23 kap. IL, som på intet sätt stödjer tanken att vinster som genererats i en legal miljö också måste beskattas där. Att periodiseringsfonder äldre än sex år inte ska kunna överföras till aktiebolag och fortsätta fungera som periodiseringsfonder är acceptabelt, men i vart fall borde sådana fonder efter enkelbeskattning i bolaget kunna föras över till beskattade vinstmedel, för att underlätta ombildningar av näringsverksamheter.

Återförd periodiseringsfond utgör ej underlag för avsättning till periodiseringsfond

I betänkandet föreslås att avsättning till periodiseringsfond inte längre ska få göras med vinstmedel från återförd periodiseringsfond. Detta motiveras med att den tidsfaktor som finns i systemet för periodiseringsfond ska upprätthållas i praktiken. Den gällande lagregleringen är tydlig och ordningen framgår av förarbetena. Förslaget strider därför mot lagstiftarens ursprungliga vilja och måste därför särskilt övervägas och motiveras. Nuvarande ordning är också den som gäller för aktiebolag. Den föreslagna ordningen är inte mer logisk än den gällande och därmed kan den inte heller ses som en förenkling. NSD avstyrker därför förslaget.

NSD

NÄRINGS- LIVETS SKATTE- DELEGATION

Övergångsposten i kapitalunderlaget

I betänkandet föreslås att kapitalunderlagen för räntefördelning inte längre ska ökas med övergångspost. Denna post skapades för att driftsförluster som uppkommit innan reglerna om räntefördelning infördes inte skulle påverka kapitalunderlagen. Övergångsposten ska med andra ord systematiskt vara evig och inte verka endast under en övergångsperiod. Tanken har fortsatt giltighet och regeln är fortfarande relevant och fyller en viktig funktion varför NSD motsätter sig förslaget. Det kan även påpekas att posten på sikt kommer att försvinna, så att säga på naturlig väg, när de personer som innehar posten upphör bedriva enskild näringsverksamhet.

Sparad räntefördelning i kapitalunderlaget

I betänkandet förslås att den sparade räntefördelningen inte längre ska utgöra en del av kapitalunderlaget. Istället ska den sparade räntefördelningen behandlas för sig och räknas upp enligt en särskild ordning med statslåneräntan.

Att bryta ut en post ur kapitalunderlaget och behandla den enligt en särskild ordning orsakar ökad komplexitet, krångel och riskerar bli hinder för företagande. Förslaget står tydligt i strid utredningsdirektiven om förenkling av regelsystemet. Bilden kompliceras även av att sparad räntefördelning kan vara den faktor som gör att ett positivt kapitalunderlag uppstår. Utgår den sparade räntefördelningen ur kapitalunderlaget måste det särskilt regleras hur situationen när det både finns sparad räntefördelning samt ett negativt kapitalunderlag för räntefördelningen ska hanteras. Exemplet nedan åskådliggör problematiken

Tillgångar	+ 400
Skulder	- 550
Sparad räntefördelning	+ 200

Enligt gällande rätt beräknas kapitalunderlaget till + 50 som räntebeläggs med SLR + 6 %-enheter. Enligt betänkandets förslag ska den sparade räntefördelningen inte längre ingå i kapitalunderlaget, varför det kommer att uppgå till negativt belopp om 150.

Betänkandet saknar ett resonemang hur reglerna ska tillämpas i en situation som denna. Ska den sparade räntefördelningen räntebeläggas i sin helhet eller ska det negativa kapitalunderlaget reducera den sparade räntefördelningen innan räntebeläggning? I betänkandet saknas även ett resonemang hur man ska tillämpa reglerna om bestämmelserna om negativ räntefördelning kvarstår. Ska då negativ räntefördelningen ske samtidigt som positiv räntefördelning kan ske? Frågeställningarna visa med tydlighet att en ordning där den sparade räntefördelningen bryts ut ur kapitalunderlaget och behandlas i särskild ordning bidrar till ett mer komplicerat regelsystem.

NDS kan även konstatera att förslaget skulle, i förhållande till nuläget, innebära en klar försämring för de enskilda näringsidkarna. Vid en sådan förändring bör man åtminstone utgå från vad som gäller i det parallella 3:12-systemet för fåmansföretag, där uppräknings- och likabehandlingsskäl talar för att uppräkningsräntan även för sparad räntefördelning bör sättas till denna nivå.

NSD

NÄRINGSLIVETS SKATTE- DELEGATION

Avslutning

NSD kan konstateras att det är välkommet med förenklingar av skattereglerna för den stora gruppen företagare som bedriver enskild näringsverksamhet. Viljan att förenkla skattereglerna får dock inte gå så långt att det försvårar för möjligheterna att bedriva verksamheten, särskilt inte för den grupp som har större verksamhet, antingen i form av tillgångar, eller där verksamheten utgör den huvudsakliga försörjningsinkomsten.

Utredningens huvuduppdrag var att ta fram ett förslag som medför en kraftig förenkling av skattereglerna för enskilda näringsidkare. Att genomföra de förändringar som NSD tillstyrkt ovan är ett första steg. För att uppnå ytterligare förenklingar bör enligt NSD även vissa förslag som återfinns i SOU 2014:68, Förenklade skatteregler för enskilda näringsidkare och fysiska personer som är delägare i handelsbolag, genomföras. Det gäller förslagen om nytt stickår vid kapitalvinstbeskattning, förenklade regler för skogsavdrag (såväl vid återföring som vid rationaliseringsförvärv), återställda beloppsgränser i systemen för beskattning vid marköverföringar enligt FBL respektive samfälligheter samt nytt schabloniserat fastighetsvärde vid beräkning av kapitalunderlagen för positiv räntefördelning och expansionsfond.

Dessa förändringar skulle gemensamt innebära en kraftig förenkling som kan underlätta för personer att starta och bedriva enskild näringsverksamhet.

NÄRINGSLIVETS SKATTEDELEGATION

Johan Fall

Katarina Bartels